

värbamise meelespea¹

Mitmekesisus töökohal loob suuri konkurentsieeliseid.

Välismaalasest töötaja palkamine on üks kindlmaid viise, kuidas suurendada ettevõtte konkurentsivõimet. Välisspetsialisti palkamine on aga kulukas, mistõttu pead olema kindel, et teed õige värbamisotsuse.

Mõned näited, kuidas sina ja su ettevõtte saavad välismaalasest töötaja värbamisest kasu:

- Välisspetsialisti palkamine aitab sul leida osavaid ja andekaid inimesi, eriti kui su sektoris on tööjõupuudus. Sedasi on sul võimalik tuua siia väärtuslikke teadmisi, mida kohalike töötajate seas ei leia.
- Eri kultuuritausta ja -kogemusega välismaalasest töötajad võivad innustada uuenduslikkust ning toetada tootlikkuse kasvu.
- Su töötajaskonna probleemide lahendamise oskused paranevad ja muutuvad loomingulisemaks.
- Tänu mitmekesistele oskustele ja kogemustele saad pakkuda üleilmsetele klientidele suurepäraseid teenuseid.
- Su töötajate võõrkeelte oskused paranevad.

[Loe Eesti ettevõtete kogemusi välismaalt värbamisel](#)

---

¹ [Originaal Work in Estonia kodulehel](#)

värbamise meelespea sisukord

enne värbamist.....	3
värbamine.....	4
palkamine kolmandast riigist.....	5
palgateema	5
töötaja lühiajaline palkamine (kuni 365 päevaks).....	5
töötaja pikaajaline palkamine (kauemaks kui aastaks)	7
elamisloa andmine või sellest keeldumine	7
mitme tööandja juures töötamise tingimused	8
eestist eemalviibimise registreerimine	9
kolmanda riigi kodaniku palkamisega seotud kohustused	9
palkamine euroopa liidust.....	10
välismaalaste seadus, palgakriteerium, eesti töötukassa luba.....	10
sotsiaalkindlustus	10
töötamise registreerimine.....	12
maksuküsimused.....	13
palga maksustamise üldpõhimõtted	13
välismaalasest töötaja registreerimine eesti maksuresidendiks	14
kui töötajast ei saa eesti maksuresident	14
sotsiaalkindlustuse eritingimused	15
pangakonto avamine	15
tuludeklaratsiooni esitamine eestis.....	16
pärast värbamist / välisspetsialisti hoidmine.....	17
kasulikud lingid	18

enne värbamist

Analüüsi eesmäärke, kasutegureid, riske, kulusid, tähtaegasid

Välismaalasest töötaja värbamine võib võtta kauem aega kui kohaliku töötaja palkamine, seega varu selleks piisavalt aega.

Kuigi välisvärbamisele võib kuluda rohkem raha ja aega kui kohaliku töötaja leidmisele, keskendu välismaalasest töötaja palkamise kasuteguritele. Kui su ettevõtte ekspordib välisriikidele, siis on kasulik palgata nendest riikidest pärit töötajaid, et tuua juurde vajalikke teadmisi.

Vali sihtriigid

Mõttele strateegiliselt. Millise riigi tööjõuturg võib olla su äri jaoks kõige kasulik? Enne üleilmsele värbamissioonile minekut tuleb arvestada värbamistavadega, mis võivad olla riigiti väga erinevad. Uuri sihtriigi värbamiskanaleid ja head tava. Vajaduse korral pöördu mõne sealse värbamisagentuuri poole, kes aitab sul mõista kohaliku kultuuri eripära.

Tegele nõuete täitmisega. Küsi riigiasutustelt teavet viisa, lühiajalise töötamise registreerimise, sotsiaalkindlustuse, maksude ja muude formaalsuste kohta

Kontrolli, et sa täidad tööandjana kõiki seadusest lähtuvaid kohustusi. Vii end kurssi viisa, sotsiaalkindlustuse ja muude vorminõuetega, mis puudutavad välismaalasest töötaja palkamist.

Eli kodaniku ja kolmanda riigi kodaniku palkamist reguleerivad eri õigusaktid. Uuri rohkem migratsiooni kohta ning küsi nii politsei- ja piirivalveametilt kui ka haigekassalt täpsemalt, milliseid dokumente on palgataval välisspetsialistil ja ta perel vaja.

Lisaks võid sa kasutada kolimisfirma abi, kes aitab korraldada välismaalasest töötaja rahvusvahelist ümberasumist.

Enne uue kolleegi saabumist mõtle läbi igapäevased tegevused.

Kas su töötajaskond on valmis töötama koos kolleegiga, kes on pärit teisest kultuurist ja räägib võõrkeelt? Kas su töötajad on valmis suhtlema iga päev võõrkeeles?

Kutsealane tunnustamine. Uuri reguleeritud kutsealade kohta Eestis

Kutsealase tunnustamise abil saab inimene, kellel on välisriigi kutsekvalifikatsioon, tegutseda Eestis reguleeritud kutsealal või -tegevuses. Eestis reguleeritud kutsealade nimekiri on toodud [akadeemilise tunnustamise agentuuri veebilehel](#).

Mis on su ettevõttes välisspetsialisti jaoks ligitõmbavat?

Kas sul on tööandjana hea maine? Miks peaks andekas spetsialist kolima Eestisse ja töötama su ettevõttes? Mis on su töötaja väärtuspakkumine?

Inimeste liikuvuse uuringute põhjal kolitakse välisriiki peamiselt selleks, et saada uusi kogemusi, panna end proovile ning suurendada võimalusi teha karjääri.

Tänapäeval on töötajatele üha olulisem leida tähendusrikas ja südamelähedane töö. Too tööpakkumises selgelt ja tugevalt välja, kuidas su ettevõtte suudab neid eesmäärke täita.

värbamine

Kas sul on välisspetsialisti palkamiseks piisavalt aega ja teadmisi või soovid sa lasta värvata kellelgi teisel?

Analüüsi võimalusi ning otsusta, kuidas soovid värbamist korraldada. Kui palju oled valmis ise tegema? Kui palju see maksab? Kas ja millal soovid kasutada värbamisagentuure?

Ametikoha kirjeldus

Tööpakkumise koostamisel mõtle läbi kõik üksikasjad, sealhulgas välismaalasest töötaja vajalikud keeleoskused.

Pane paika keeleõppe võimalused, kolimine, majutus, töölepingu pikkus jms. Kui välisspetsialist küsib nende teemade kohta, siis peaks sul kogu teave olema läbi mõeldud ja käepärast. Ole kindel, et kogu pakutav hüvitiste pakett on kohalikul turul konkurentsivõimeline.

Keskendu kindlate omadustega kandidaadile. Kas ta karjäär on alles alguses, keskpaigas või lõpusirgel? Kõigil neil töötajatel on erinev valmidus ümber asuda ning sellega peab kindlasti arvestama. (Näiteks pikema karjääriga kandidaat ei ole üldjuhul nii paindlik, kuna tema abikaasa teeb samuti karjääri ning lapsed käivad koolis, mistõttu on sellist välisspetsialisti keerulisem välisriigis hoida.)

Töökuulutus

Kui avaldad töökuulutuse välisriigis, siis vii end kurssi sealsete reklaami- ja turundusseadustega, nii tavapärase värbamisturunduse kui ka veebireklaami vallas.

Näiteks peavad mõnes riigis olema kõik töökuulutused kohalikus keeles. Veendu, et kõik kirjalikud tööpakkumised – nii veebis kui ka paberil – vastavad täielikult kohalikele seadustele. Tee kindlaks, kas mõned küsimused on kohustuslikud või keelatud.

Paljud töötajad otsivad rahvusvahelisi töövõimalusi rahvusvahelistelt veebilehtedelt. Uuri, milliseid veebilehti kasutatakse su valdkonnas kõige enam ning suuna otsingud sinna.

Mõned rahvusvahelised tööportaalid: [Monster](#), [LinkedIn](#).

Töövestlus

Töövestluse plaanimisel arvesta, kuidas on kõige parem pidada vestlust eri ajavööndite vahel või korraldada kandidaadile kohalesõit. Kulude kokkuhoidmiseks pea esimese ringi töövestlused tehnoloogia abil (Skype, konverentsikõne jms).

Lisaks arvesta sellega, et töövestluse stiil võib olla riigiti erinev.

Ole valmis vastama kõikisugu küsimustele: kandidaat võib uurida muu hulgas su ettevõtte strateegia, organisatsiooni väljavaate, töötajate võimaluste, koolitus- ja arenguplaanide ning ümberasumise korralduse kohta.

Tee alati kindlaks, millised küsimused on seadusega lubatud ja millised mitte.

Soovitajatega suhtlemine

Soovitajatelt saad koguda asjatundlikku ja usaldusväärset lisateavet kandidaadi kohta.

Ole kindel, et kandidaat on andnud soovitajatega suhtlemiseks kirjaliku loa. Seadused, mis reguleerivad taustakontrolli (tööga seotud kriminaal-, äri- ja finantsteabe kogumine), on riigiti väga erinevad.

Tööpakkumise tegemine

Arusaamatuste vältimiseks esita ametlik tööpakkumine kirjalikult. Lisaks palgale pane pakkumises paika muud üksikasjad, näiteks töökohustused, töö asukoht ja ümberasumise tingimused.

[palkamine kolmandast riigist](#)

Välisspetsialistil, kes on pärit riigist, mis ei kuulu ELi ega Euroopa Majanduspiirkonda, on võimalik saada Eestis töötamise õigus kahel viisil: **registreerida lühiajaline töötamine** või **saada tähtajaline elamisluba töötamiseks**.

Politsei- ja piirivalveamet uurib välisspetsialisti tausta ja kvalifikatsiooni ning ka sinu kui tööandja tausta. See kõik mõjutab viisa ja/või elamisloa taotluse läbivaatamiseks kuluvat aega.

Kui su uus töötaja ei ole veel Eestisse saabunud, siis tasub mõelda kahe peamise palkamisvõimaluse peale:

- 1) Töötaja taotleb koduriigis Eestis töötamiseks tähtajalist elamisluba ning kolib pärast elamisloa saamist. See protsess võib võtta aega kuni kaks kuud.
- 2) Sa registreerid välisspetsialisti lühiajalise töötamise politsei- ja piirivalveametis, et töötaja saaks kolida Eestisse pikaajalise viisa (D-viisa) abil ning hakata kohe tööle. Töötamise registreerimine, viisa taotlemine ja kolimine võtab vähem kui kuu aega.

[palgateema](#)

Välismaalasest töötajale pead sa tavaliselt maksma brutopalka, mis on vähemalt sama suur kui Eesti keskmine palk. Seda näitajat avaldab [statistikaamet](#), kelle viimaste andmete järgi oli aasta keskmine brutokuupalk 2018. aasta kolmandas kvartalis umbes **1291 eurot**.

Kui elamisluba on väljastatud [palgakriteeriumit täitmata](#), siis peab töötaja palk olema piisavalt suur, et võimaldada tema toimetulek Eestis.

Rohkema teabe saamiseks võta ühendust [politsei- ja piirivalveametiga](#).

[töötaja lühiajaline palkamine \(kuni 365 päevaks\)](#)

Teatavasti soovib Eesti valitsus, et tööandjad palkaks rohkem kvalifitseeritud töötajaid ELi mittekuuluvatest ehk kolmandatest riikidest. Selle jaoks on loodud lühiajalise töötamise võimalus.

Lühiajalise töötamise eelis on see, et välis töötaja saab alustada tööd kiiresti ning tal ei ole vaja enne tööle asumist oodata elamisloa saamist. (Kui välisspetsialistil ei ole vaja Eestisse sisenemiseks viisat, siis ei ole tal enne tööle asumist vaja ka D-viisat.)

Millega arvestada?

Selleks, et palgata välismaalasest töötaja lühiajaliselt (kuni 365 päevaks), pead sa [registreerima lühiajalise töötamise](#) politsei- ja piirivalveametis (ning välisspetsialist peab

saama vajaduse korral [D-viisa](#)). Tihti on vaja esitada tõendeid välisspetsialisti kvalifikatsiooni kohta (nt tööga seotud hariduse diplom, varasem töökogemus, tööga seotud koolituse tunnistus).

Juhul kui sa sõlmid töölepingu pikemaks kui kuueks kuuks, siis saad esitada politsei- ja piirivalveametile taotluse tähtajalise elamisloa saamiseks sellal, kui välisspetsialist juba elab ja töötab Eestis.

Isegi kui sõlmitud tööleping kestab kauem kui kuus kuud, tuleb lühiajalise töötamise registreerimise taotluses siiski märkida, et töösuhe kestab kõige rohkem kuus kuud. Kuna elamisloa saamine võtab kauem aega, tuleb elamisloa saamise taotlus esitada vähemalt kolm kuud enne lühiajalise töötamise lõppemist.

Tähelepanek #1: juhul kui elamisluba töötamiseks väljastatakse enne lühiajalise töötamise lõppemist, siis registreeritud lühiajaline töötamine lõpetatakse.

Tähelepanek #2: töötaja lühiajalise töötamise peab politsei- ja piirivalveametis registreerima tema tööandja ehk sina.

Lühiajalise töötamise registreerimine

Välismaalase lühiajalist töötamist saab registreerida mitmel viisil. Sa võid esitada registreerimise taotluse isiklikult või volitatud esindaja kaudu politsei- ja piirivalveameti [teeninduses](#), [posti teel](#) või [e-posti](#) teel.

Tavaliselt registreeritakse lühiajaline töötamine kümne tööpäeva jooksul pärast taotluse esitamist.

Kiirkorras registreerimise puhul – mida saab kasutada õpetaja, õppejõu, teadlase ja tippspetsialisti palkamisel – võib töötaja asuda Eestis tööle hiljemalt järgmisel tööpäeval pärast taotluse esitamist (välisspetsialist peab muidugi endiselt täitma Eestisse sisenemise õiguslikke nõudeid).

Enne töötaja palkamist tutvu põhjustega, miks võidakse registreerimisest keelduda:

- Vähemalt üks tööandjale seatud tingimustest ei ole täidetud;
- Palga miinimumnõue ei ole täidetud;
- Välismaalasest töötajal ei ole lubatud Eestisse siseneda;
- Üks taotluse osapooltest on rikkunud välismaalaste seadust ning see rikkumine ei ole aegunud;
- Tööandjal on maksuvõlg ning seda ei ole ajatatud;
- Tööandja suhtes on alustatud pankroti- või likvideerimismenetlust või on kuulutatud välja tööandja pankrot;
- Tööandja juhatuse liikmele, täisühingu partnerile või tööandja täisosanikule on seatud ärikeeld;
- Kaheldakse, et väliseksperdi töötamise eesmärk Eestis ei vasta selle tegelikule eesmärgile;
- On põhjust kahelda välismaalasest töötaja ja/või tööandja usaldusväärsuses.

Vaata lisaks: [üksikasjalik juhend töötajale \(inglise keeles\)](#)

[töötaja pikaajaline palkamine \(kauemaks kui aastaks\)](#)

Kõik pikaajalised suhted on väärtuslikud. Kui sa soovid palgata välisspetsialisti kauemaks kui kuueks kuuks, siis peab ta taotlema töötamiseks tähtjalist elamisluba.

Elamisloa valikud

Eestis on kahte liiki elamisluba: **tähtajaline** ja **pikaajaline**.

Välisspetsialist saab esialgu taotleda töötamiseks tähtjalist elamisluba. See elamisluba väljastatakse kehtivusega kuni kaks aastat ning seda on võimalik pikendada kuni viieks aastaks korraga. Kui töötaja on elanud püsivalt Eestis viis aastat (s.t kasutanud mitut tähtjalist elamisluba), siis on tal õigus taotleda pikaajalist elamisluba.

Elamisloakaart väljastatakse välismaalasele 30 päeva jooksul pärast elamisloa saamist. Elamisloakaart on ametlik dokument, mis tõendab Eestis elamise õigust, kui töötaja ei ole pärit ELi ega Euroopa Majanduspiirkonna riigist.

Tähelepanek #1: elamisluba antakse isikule töötamiseks kindlal ametikohal kindla tööandja juures, kes on elamisloas kirjas. Kui elamisloa kehtivuse ajal tööandja muutub, siis peab töötaja taotlema uut elamisluba.

Tähelepanek #2: välismaalasest töötaja peab esitama tähtjalise elamisloa taotluse töötamiseks ISIKLIKULT Eesti Vabariigi esindajale. Mõnel juhul võib taotluse esitada isiklikult Eesti politsei- ja piirivalveameti teeninduses (nt kui on registreeritud lühiajaline töötamine).

Enne, kui töötajale väljastatakse töötamiseks tähtajaline elamisluba, peavad olema täidetud mitmed tingimused. Mõnikord peab sul tööandjana olema Eesti töötukassa nõusolek ning sa pead täitma palgakriteeriumit ja muid tööalaseid nõudeid. (Töötukassa väljastatav luba hõlmab ühe või mitme ametikoha täitmist ega ole seega isikupõhine).

Tähtjalise elamisloa taotlemine välismaalasest töötajale Eestis töötamiseks:

[Eesti töötukassa loaga ning palgakriteeriumit täites](#)

[Eesti töötukassa loata ning palgakriteeriumit täitmata](#)

[Euroopa Liidu sinise kaardi alusel](#)

[Teadus- või uurimustöö tegemiseks](#)

[Tippspetsialistina töötamiseks](#)

[Renditöötajana töötamiseks](#)

[Iduettevõttes töötamiseks](#)

[Ettevõtte sees üleviidud töötajana töötamiseks](#)

[elamisloa andmine või sellest keeldumine](#)

Politsei- ja piirivalveamet annab tähtjalise elamisloa, või keeldub seda andmast, kahe kuu jooksul pärast taotluse saamist.

Kui elamisluba on antud, siis väljastab politsei- ja piirivalveamet 30 päeva jooksul elamisloakaardi.

Tähtajaline elamisluba töötamiseks kehtib kuni kaks aastat ning seda on võimalik pikendada kuni viieks aastaks korraga.

[ELi sinine kaart](#) kehtib tööandja määratud töötamise ajast kolme kuu võrra kauem. ELi sinise kaardi kehtivusaeg on kuni kaks aastat ja kolm kuud ning seda saab pikendada kuni neljaks aastaks ja kolmeks kuuks korraga.

ELi sinise kaardi kehtivusaja jooksul võib välismaalasest töötaja olla töötu ühe korra kuni kolm kuud.

Vaata lisaks: [üksikasjalik juhend töötajale \(inglise keeles\)](#)

mitme tööandja juures töötamise tingimused

Välisspetsialist, kellele on antud elamisluba töötamiseks, võib töötada ühel ajal mitme Eesti tööandja juures juhul, kui töötamine jätkub neil tingimustel, mis on elamisloas kirjas. See tähendab, et elamisloas kindlaks määratud tööandja peab täitma elamisloas kindlaks määratud tingimusi.

Kui sa soovid tööandjana palgata välismaalast, kes juba töötab Eestis, ametikohale, mille jaoks on väljastatud palgakriteerium, siis pead maksma väliseksperdile nõuetele vastavat palka.

Kui su töötajal on elamisluba töötamiseks ning elamisloas määratud tööandja peab talle maksma palka palgakriteeriumi põhjal, siis ei ole sul (ega teistel tööandjatel) kohustust maksta palka palgakriteeriumi põhjal. Palgakriteeriumi alusel peab tasustama töötajat vaid üks tööandja (tavaliselt esimene tööandja).

Tähelepanek #1: enne uue tööandja juures tööga alustamist peab uus tööandja registreerima töötamise maksu- ja tolliameti töötamise registris. Välismaalasest töötaja peab samuti teavitama kirjalikult politsei- ja piirivalveametit.

Tähelepanek #2: kui (esimene) töösuhe – mille põhjal on antud töötajale elamisluba – lõppeb ning välisspetsialist soovib töötada teise tööandja juures, siis peab ta taotlema uut elamisluba.

Tähtajalist elamisluba töötamiseks võidakse keelduda andmast järgmistel põhjustel:

- Välismaalasest töötaja palk ei kata tema vajadusi Eestis;
- Tööandjal on maksuvõlad;
- Tööandja on rikkunud välismaalaste seadust;
- Tööandja ei ole täitnud seadusega nõutud teavitamiskohustust;
- On alust kahelda tööandja usaldusväärsuses.

[eestist eemalviibimise registreerimine](#)

Kui elamisloaga välismaalane, kes ei ole ELi ega Euroopa Majanduspiirkonna riigi kodanik, soovib viibida Eestist eemal rohkem kui 183 päeva aastas, siis peab ta registreerima selle eemalviibimise enne lahkumist politsei- ja piirivalveametis, kas isiklikult või posti teel.

Eemalviibimist saab registreerida ainult enne lahkumist ning kuni kaheks aastaks korraga.

Eestist eemalviibimise peab registreerima juhul, kui lahkumise põhjus on:

- õpingud,
- töötamine,
- ettevõtlus,
- teenistus välisriigi relvajõududes,
- muud ajutised põhjused.

Eemalviibimise registreerimiseks peab välismaalasest töötaja esitama:

- taotluse,
- kehtiva isikutunnistuse koopia,
- dokumendi, mis kinnitab Eestist eemalviibimise põhjuse ja asjaolud.

[kolmanda riigi kodaniku palkamisega seotud kohustused](#)

Tööandjal on kohustus veenduda, et väliseksperdil on seaduse järgi õigus Eestisse siseneda ja siin töötada.

Seaduse järgi ei tohi tööandja sõlmida töölepingut kolmanda riigi kodanikuga, kellel ei ole Eestis töötamiseks õiguslikku alust. Tööandjana pead sa hoidma kuni 10 aastat pärast töösuhte lõppu alles andmed ja dokumendid, mis tõendavad välismaalase töötamise õiguslikku alust.

Kui sa rikud kolmanda riigi kodaniku palkamise tingimusi, siis võidakse sulle määrata kuni 3200 eurone trahv. See juhtub juhul, kui sa:

- võimaldada välismaalasel Eestis töötamise tingimusi rikkuda, sh palkad isiku, kes ei vasta Eestis töötamise õiguslikele tingimustele;
- maksad töötajale vähem, kui sätestatud palgatase ette näeb;
- palkad välismaalase, kellel ei ole seaduse järgi õigust Eestis töötada.

Sa pead teavitama politsei- ja piirivalveametit kirjalikult ühe kalendrinädala jooksul järgmistest sündmustest:

- välismaalasest töötaja asub tööle;
- välismaalasest töötaja ei tulnud tööle;
- tähtajalise elamisloa taotluses kirjeldatud tingimused on muutunud;
- välismaalasest töötaja töötamise aluseks olev tööleping lõppeb (peab teada andma lõppemise kuupäeva enne töösuhte lõpetamist).

Teavitus tuleb saata politsei- ja piirivalveametile kas e-posti teel (ppa@politsei.ee) või posti kaudu (Pärnu mnt 139, 15060 Tallinn).

palkamine euroopa liidust

Euroopa Liidust, Euroopa Majanduspiirkonnast või Šveitsist pärit töötaja palkamisel on see eelis, et nad saavad vabalt liikuda kõigis 28 ELi liikmesriigis ning lisaks ka Islandil, Liechtensteinis, Norras ja Šveitsis.

ELi kodanikel on õigus elada ajutiselt Eestis kuni viis aastat.

Sa pead veenduma, et su uus palgatud välisspetsialist saab viie päeva jooksul pärast tööle asumist isikliku Eesti isikukoodi. Tööandajana pead sa tema tööle võtmise registreerima maksu- ja tolliameti töötamise registris. Kui töötaja ei ole veel Eesti isikukoodi saanud, siis võid töösuhte registreerida ka tema sünniaja põhjal, kuid ainult viieks päevaks.

Töötaja lühiajaline palkamine (kuni kolmeks kuuks)

Selleks, et töötada ja elada Eestis kuni kolm kuud, on ELi ja Euroopa Majanduspiirkonna riigi kodanikul vaja vaid oma koduriigi kehtivat isikut tõendavat dokumenti.

Tööandajana on sul kõigest vaja töötaja registreerida töötamise registris.

Vaata lisaks: [üksikasjalik juhend töötajale \(inglise keeles\)](#)

Töötaja pikaajaline palkamine (kauemaks kui kolmeks kuuks)

Kui sa plaanid palgata kedagi kauemaks kui kolmeks kuuks aastas, siis peab see töötaja saama Eestis elamiseks ja töötamiseks elamisõiguse. Elamisõiguse saamiseks peab töötaja registreerima elukoha Eesti rahvastikuregistris.

Dokument, mis tõendab ELi kodaniku elamisõigust Eestis, on Eesti ID-kaart.

Vaata lisaks: [üksikasjalik juhend töötajale \(inglise keeles\)](#)

[Loe rohkem siseministeeriumi veebilehelt.](#)

välismaalaste seadus, palgakriteerium, eesti töötukassa luba

Sisserännet reguleerivad Eestis kaks suurt seadust: Euroopa Liidu kodaniku seadus ja välismaalaste seadus. [Välismaalaste seaduse rubriigis](#) on täpsemalt kirjas, kas sinu palgataval välisspetsialistil on vaja Eesti töötukassa luba ning kas sa pead täitma palgakriteeriumit.

sotsiaalkindlustus

Lühidalt: Kindlustatud isik on Eesti alaline elanik – või isik, kes elab Eestis tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel –, kelle palga pealt maksab tööandja sotsiaalmaksu.

Üldiselt kuuluvad Eesti sotsiaalkindlustussüsteemi kõik Eestis hõivatud töötajad, kelle brutopalgalt on tööandja maksnud sotsiaalmaksu ning kelle töötamine on registreeritud töötamise registris Eesti isikukoodiga (erand kehtib töötajale, kellel on teisest ELi liikmesriigist tõend A1).

Sotsiaalmaksu määr on 33% kõigi tasude pealt, mida maksad välismaalasest töötajale Eestis tehtud palgatöö eest. Sotsiaalmaks on sinu kui tööandja kohustus: sellel ei ole ülempiiri ning sa pead maksma seda kogu ulatuses.

Tähelepanek: selleks, et su töötaja kuuluks Eesti sotsiaalkindlustussüsteemi, pead maksma iga kuu tema palgalt sotsiaalmaksu vähemalt 155,1 eurot. See kehtib ka juhul, kui ta töötab osalise tööajaga ning ta brutopalgalt arvutatav sotsiaalmaks on tegelikult väiksem.

Eesti isikukoodi sisestamine töötamise registrisse = Eesti sotsiaalkindlustussüsteemi kuulumise eeltingimus

Seda, kas töötaja kuulub Eesti sotsiaalkindlustussüsteemi ja kas välismaalasest töötajal on ravikindlustus, otsustab haigekassa töötamise registri andmete põhjal.

Sotsiaalkindlustus ei kehti välismaalasest töötajale ainult juhul, kui ta on palgatud vähemaks kui viieks päevaks.

Ravikindlustuskatte algus

Ravikindlustus hakkab välismaalasest töötajale kehtima 14 päeva pärast. Seda aega arvestatakse alates tema esimesest tööpäevast, mis on märgitud töötamise registrisse.

Välismaalasest töötajaga seotud sotsiaalkindlustusmaksete vabastus

Eestis on võimalik saada maksuvabastus siia lähetatud välisspetsialisti pealt, kes on ELi või Euroopa Majanduspiirkonna riigi kodanik. Vabastuse saamiseks peab see töötaja, või ta tööandja, taotlema enne Eestisse tulekut oma koduriigi sotsiaalkindlustusametilt tõendit A1.

Kui sul on välismaalasest töötaja kohta tõend A1, siis ei pea sa maksma Eestis tema pealt sotsiaalkindlustusmaksid (nt sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks, kogumispensioni maksed). Tõendi A1 tõttu võib tekkida vajadus registreerida välisspetsialisti Eestisse tulek tema koduriigi ametiasutuses.

Eestil on sotsiaalkindlustuse kokkulepe Kanada ja Ukrainaga, kelle suhtes kehtivad samad põhimõtted kui ELi ja Euroopa Majanduspiirkonna riikide ning Šveitsi puhul.

EUROOPA LIIDU JA EUROOPA MAJANDUSPIIRKONNA RIIGI KODANIK

ELi või Euroopa Majanduspiirkonna riigist pärit välisspetsialist, kes lähetatakse Eestisse ELi või Euroopa Majanduspiirkonna riigist, peab taotlema oma koduriigi sotsiaalkindlustusametist tõendit A1.

Tõend A1 kehtib üldjuhul kuni kaks aastat. Selle aja jooksul kuulub välismaalasest töötaja oma koduriigi sotsiaalkindlustussüsteemi.

Kui töötaja lähetus Eestisse kestab üle kuue kuu, pead sina ja/või su töötaja taotlema Eesti haigekassa lähimast kontorist vormi S1 (endine E106) ja Euroopa ravikindlustuskaarti. See tagab välismaalasest töötaja õiguse saada samasugust arstiabi kui saavad Eesti töötajad. Vormi S1 peab registreerima [haigekassas](#).

Rohkem teavet Eesti sotsiaalkindlustuse ja tõendi A1 kohta on [sotsiaalkindlustusameti veebilehel](#).

KOLMANDA RIIGI KODANIK

Kolmandast riigist pärit välisspetsialist, kes lähetatakse Eestisse kolmandast riigist, kuulub Eesti sotsiaalkindlustussüsteemi (v.a juhul, kui Eesti ja välisspetsialisti koduriigi vahel on vastastikune sotsiaalkindlustuse kokkulepe).

Eestil on sotsiaalkindlustuse kokkulepe Austraalia, Kanada, Ukraina ja Venemaaga (ainult pensioniteemad).

töötamise registreerimine

Sa pead registreerima oma välismaalasest töötaja – nii EList kui ka kolmandast riigist pärit töötaja – maksu- ja tolliameti töötamise registris. See kohustus on üksnes sinul ehk tööandjal. Eestis loetakse töötamiseks igasugust tegevust, mis põhineb töölepingul või mingil muul lepingul, mille kaudu saadakse varalist kasu.

Töötamise saab registreerida e-maksuametis või maksu- ja tolliameti teenindusbüroos. Töötamise registreerimise kohta on rohkem teavet [maksu- ja tolliameti veebilehel](#).

Töötamise registrist saavad välismaalasest töötaja kohta teavet mitmed Eesti ametiasutused:

- Haigekassa kontrollib ravikindlustuse olemasolu ning välismaalasest töötaja õigust saada Eestis ravikindlustusmaksid;
- Politsei- ja piirivalveamet kontrollib, kas töötamise asjaolud vastavad neile, mis on kirjas viisas või töötamiseks mõeldud elamisloas;
- Sotsiaalkindlustusamet kontrollib välismaalasest töötaja õigust saada sotsiaaltoetusi;
- Maksu- ja tolliamet jälgib tööandja ja töötaja maksukohustuste täitmist.

Töötamise registris registreerimist ei tohi segi ajada töötaja maksuresidendiks registreerimisega EGA töötaja elukoha registreerimisega EGA viisaomaniku lühiajalise töötamise registreerimisega politsei- ja piirivalveametis.

Registreerimise alus

Töötamise registreerimiseks peab töötajal olema enne Eestis tööga alustamist Eesti isikukood. Töötajat saab registreerida ka sünniaja põhjal (kuid ainult kuni viieks päevaks!). Sel juhul ei ole tal ravikindlustust.

Registreerimise aeg

Töötaja on vaja registreerida maksu- ja tolliameti töötamise registris kõige hiljem siis, kui ta alustab töötamist.

Sama põhimõtte kehtib mitteresidendist töötajale. Kui sa peatad või lõpetad töötajaga töösuhte, siis pead sellest teada andma 10 kalendripäeva jooksul.

Töötaja registreerimisel töötamise registris tuleb esitada järgmised andmed:

- Töötaja ees- ja perekonnanimi;
- Töötaja isikukood;
- Isikukoodi puudumisel töötaja sünniaeg (sünniaja põhjal registreerimine kehtib vaid viis päeva);
- Tööandja nimi ja registri- või isikukood;
- Töötamise alustamise kuupäev;

- Töötamise liik;
- Töötamise peatamise esialgsed ja lõplikud kuupäevad ning põhjus;
- Töötamise lõpetamise kuupäev ja põhjus.

Tähelepanek: kui soovid registreerida kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku töötamise, kes töötab viisa või tähtajalise elamisloa alusel, siis on sul vaja esitada järgmised andmed:

- Töötamise ametlik nimetus;
- Töökoha aadress, juhul kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik elab Eestis töötamiseks mõeldud tähtajalise elamisloa alusel.

maksuküsimused

Mis juhtub välismaalasest töötaja maksuresidentsusega? Mis riigil on õigus maksustada palgatulu? Kui suured on maksumäärad? Mis saab pensionifondidest ja sotsiaalkindlustushüvitistest?

Kuna eri olukordades kehtivad eri õigusaktid, küsi maksuriskide vältimiseks alati enne välismaalase värbamist nõu maksu- ja tolliametilt või erasektori kogenud nõustajatelt.

palga maksustamise üldpõhimõtted

Üldiselt on välismaalasest töötaja palga pealt makstavate maksude määrad samasugused kui Eesti töötaja omad. Palgatulu maksustamine võib erineda ainult välisspetsialisti maksuresidentsuse ja võimaliku maksude mahaarvamise tõttu.

Millega arvestada?

1) Tee selgeks, kas su töötajast saab maksuresident. (Ära aja seda segi geograafilise residentsuse, sisserände residentsuse ega e-residentsusega.)

2) Kui töötajast ei saa maksuresident, siis mõtle läbi sotsiaalkindlustusega seotud teemad ([tõend A1](#)).

Topeltmaksustamise vältimine

Eesti on hetkel sõlminud välisriikidega kokku 58 topeltmaksustamise vältimise lepingut. Selle lepingu abil piiratakse kahe riigi vahel maksustamist ning see aitab välismaalasest töötajal vältida võimalikku topelt maksuresidentsust.

Kui su töötaja on pärit riigist, millega on Eesti sõlminud topeltmaksustamise vältimise lepingu, ning sa soovid teada, kas ta maksuresidentsus võib muutuda, siis pead arvesse võtma nii sõlmitud lepingu sätteid kui ka mõlema riigi oma maksuseadusi.

Välismaalasest töötaja maksuresidentsus

[Eesti tulumaksuseaduse](#) järgi on isik Eesti maksuresident, kui ta vastab ühele neist tingimustest:

- Tema elukoht on Eestis;
- Ta viibib Eestis 12 järjestikuse kuu jooksul vähemalt 183 päeva.

Kui välismaalane vastab kasvõi ühele neist tingimustest, siis loetakse ta Eesti maksuresidendiks.

Välismaalast, kes töötab Eestis lühiajaliselt (12 järjestikuse kuu jooksul vähem kui 183 päeva), ei loeta üldjuhul Eesti maksuresidendiks. Kui välismaalane töötab siin aga üle 183 päeva, siis arvestatakse ta suure tõenäosusega maksuresidentide hulka.

Tähelepanek: tööandjana pead sa arvutama, kinni pidama ning kandma maksu- ja tolliametile üle palgaga seotud maksud iga järgmise kuu 10. kuupäevaks. Selle töötaja palgaandmed, kes ei ole maksuresident, tuleb esitada maksu- ja tolliametile vormi TSD lisaga 2 ning maksuresidentist töötaja andmed vormi TSD lisaga 1.

[välismaalasest töötaja registreerimine eesti maksuresidendiks](#)

Kui su välisspetsialist vastab Eesti maksuresidendi tingimustele, siis tuleta talle meelde, et ta peab esitama residentsuse määramise avalduse ([vorm R](#)).

Olenevalt asjaoludest on võimalik, et töötaja loetakse osa maksuaasta jooksul maksuresidendiks ja teise osa jooksul maksustamise mõttes mitteresidendiks.

Et anda Eesti ametiasutustele teada kõigist asjaoludest, mis võivad mõjutada töötaja maksuresidentsuse muutumist, peab ta esitama maksu- ja tolliametile residentsuse määramise avalduse ([vorm R](#)). Välismaalane loetakse maksuresidendiks alates päevast, kui ta Eestisse saabub, kuni päevani, mil ta lahkub.

Paberil või digitaalselt allkirjastatud avaldus tuleb saata e-posti aadressile pohja@emta.ee või saata postiga või viia isiklikult kohale maksu- ja tolliametisse (Lõotsa 8a, Tallinn 15176).

Maksuameti teenindusbüroo on avatud esmaspäevast neljapäevani kell 8.30–16.30 ja reedeti kell 8.30–15.30.

Töötaja maksuresidentsust saad kontrollida lihtsalt ja kiirelt maksu- ja tolliameti päringukaudu.

[kui töötajast ei saa eesti maksuresident](#)

Kui töötaja ei ole maksuresident, siis maksustatakse tema Eestis tehtud töö eest saadud kuupalka järgmiste maksudega:

Töötaja vaates:

- Tulumaks 20% (peab kinni tööandja)
- Töötuskindlustusmaks 1,6% (peab kinni tööandja)

Tööandja vaates:

- Töötuskindlustusmaks 0,8% (maksab tööandja)
- Sotsiaalmaks 33% (maksab tööandja)

Tähelepanek #1: töötajal, kes ei ole maksuresident, ei ole igakuist maksuvaba tulu. (Maksuresidentist töötaja palgatulu on iga kuu kuni 500 euro ulatuses maksuvaba.)

Tähelepanek #2: töötaja, kes ei ole maksuresident, ei pea tegema oma palgast kohustusliku kogumispensioni ehk II samba pensionifondi sissemaksid. Tööandjana on sul võimalik teha tema nimel sissemaksid vabatahtlikku kogumispensioni ehk III samba pensionifondi.

Töötaja, kes ei ole algul maksuresident, aga saab selleks hiljem (ning ta on sündinud pärast 1. jaanuari 1983), kuulub seejärel ka Eesti pensionisüsteemi ja peab hakkama tegema

kohustusliku kogumispensioni sissemakseid. Töötaja saab valida endale sobiva II samba pensionifondi. Tööandjana pead sa pidama tema brutopalgast kinni kohustusliku kogumispensioni jaoks 2%, millele lisab riik omakorda 4%.

Tähelepanek #3: kui töötaja lahkub Eestist ja temast saab maksustamise mõttes mitteresident, siis tema kohustusliku kogumispensioni sissemaksed peatatakse. Lahkumise korral ei ole aga võimalik kogutud raha kätte saada. Eesti kogumispensionide seaduse järgi tekib pensionifondi osakuomanikul õigus kohustuslikule kogumispensionile alles siis, kui ta jõuab pensioniikka (hetkel 63 aastat, aga tõuseb 2026. aastaks 65 aastale).

sotsiaalkindlustuse eritingimused

Kui välismaalasest töötaja ei ole maksuresident, ta töötab vähemalt kahes ELi liikmesriigis või on lähetatud Eestisse kuni kaheks aastaks ning ta on [saanud välismaise töötaja koduriigist tõendi A1](#), siis ei pea sa maksma tema Eestis teenitud palga pealt Eestis sotsiaalkindlustusmaksid (nt sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks, kohustusliku kogumispensioni makse).

Sel juhul pead sa maksma sotsiaalkindlustusmaksid välisspetsialisti koduriigile. Selle jaoks pead täitma lisadokumente. Võta ühendust sotsiaalkindlustusametiga, kes tegeleb rahvusvahelise sotsiaalkindlustuse küsimustega, ning loe lähemalt sotsiaalkindlustuse kohta [ELis, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis](#).

Eestil on sotsiaalkindlustusleping Austraalia, Kanada, Ukraina ja Venemaaga. Tänu sellele on võimalik lähetada Ukraina töötaja Eestisse kaheks aastaks, Austraalia töötaja kuni neljaks aastaks ja Kanada oma kuni viieks aastaks ning kõigil juhtudel kuulub töötaja endiselt oma koduriigi sotsiaalkindlustussüsteemi.

Sotsiaalkindlustusleping Venemaaga keskendub pensioniküsimustele.

Mitteresidendi registrikoodi taotlemine maksu- ja tolliametist

Juhul kui töösuhe kestab vähem kui viis päeva või välismaalasest töötaja ei ole veel saanud Eesti isikukoodi, siis pead küsima palgaandmete raporteerimise jaoks maksu- ja tolliametilt [mitteresidendi registrikoodi](#) (A0000... või B0000... kood). Neid koode ei tohi omavahel segi ajada: registrikoodi ei saa kasutada töötamise registris ning see EI OLE asendus Eesti isikukoodile.

Palgamaksmise ja sotsiaalkindlustuse jaoks pead registreerima oma välismaalasest töötaja maksu- ja tolliameti töötamise registris Eesti isikukoodiga. Kui välismaalane töötab Eestis vähem kui viis päeva, siis saad ta registreerida sünniaja põhjal. (Sel juhul ei ole töötajal ravikindlustust ning teda ei registreerita haigekassas.)

pangakonto avamine

Eestis teenitud palga saamiseks ei ole töötajal vaja Eesti pangakontot, kuid tal võiks see olla.

Pangakonto avamiseks peab välisspetsialist täitma veebis või pangakontoris vajaliku taotluse. Pangakonto avamisel peab aga pank suutma isiku tuvastada, mistõttu peaks töötaja minema isiklikult pangakontorisse ja võtma kaasa kehtiva isikutunnistuse.

Töötaja, kes on pärit riigist, mis ei kuulu ELi ega Euroopa Majanduspiirkonda, peab pangakonto avamisel maksma teenustasu või hiljem suuremat kuutasu.

[tuludeklaratsiooni esitamine eestis](#)

Anna välismaalasest töötajale teavet ja nõu tuludeklaratsiooni täitmise ja esitamise kohta.

Maksuaasta on Eestis sama mis kalendriaasta: 1. jaanuarist 31. detsembrini.

- Maksuresidendist töötajal on Eestis täielik maksukohustus: ta peab deklareerima kõikjal maailmas teenitud tulu.
- Töötaja, kes ei ole maksuresident, peab maksma tulumaksu ainult Eestis saadud tulu pealt. (Mitteresident peab esitama Eestis tuludeklaratsiooni ainult erandjuhul.)

Maksudeklaratsioon on tavaliselt eeltäidetud (sealt on puudu välismaal teenitud tulu) ja nähtav [e-maksuameti veebilehel](#).

Välismaalasest töötaja saab esitada mitteresidendi tuludeklaratsiooni e-maksuameti kaudu oma Eesti ID-kaardi abil. Kui tal ei ole Eesti ID-kaarti, siis peab ta esitama tuludeklaratsiooni paberil (sel juhul ei väljasta maksu- ja tolliamet automaatset maksuteadet).

Tähelepanek: mitteresidendi tuludeklaratsiooni Eestis peab esitama su välismaalasest töötaja ise.

Kõik maksumaksjad – sealhulgas nii maksuresidendist kui ka mitteresidendist töötajad – **peavad esitama tuludeklaratsiooni eelneval aastal teenitud tulu kohta hiljemalt 31. märtsil.**

Hetkel ei võimalik tuludeklaratsiooni esitamise tähtaega pikendada. Olenevalt tululiigist peab tasuma juurdemaksmisele kuuluva tulumaksu kas 1. juuliks või 1. oktoobriks. Igal maksumaksjal on personaalne viitenumber, mida peab kasutama kõigi maksuametile tehtavate ülekannete juures. Oma töötaja viitenumbri saad teada maksu- ja tolliameti veebilehelt.

Kui töötaja on maksuresident

Eesti residendist maksumaksja peab esitama maksu- ja tolliametile tuludeklaratsiooni eelneva aasta kohta hiljemalt 31. märtsil (nt 2017. aasta kohta 31. märtsil 2018).

Tuludeklaratsiooni ei ole vaja esitada siis, kui tulumaks on juba kinni peetud (nt töötaja saab vaid palgatulu, millelt on maksud juba maha arvatud) ning maksumaksjal ei ole ühtegi tulust tehtavat mahaarvamist.

Residendist maksumaksja võib tulust maha arvata eluasemelaenu intresse, koolituskulusid, kingitusi ja annetusi kokku kuni 1200 euro ulatuses. Mahaarvamiste summa ei tohi aga olla suurem kui pool sama aasta tulust.

Maksu- ja tolliametile maksude maksmise tähtaeg on Eestis teenitud tulu puhul 1. juuli ning välismaal teenitud tulu puhul 1. oktoober.

Kui töötaja ei ole maksuresident

Mitteresidendil on Eestis piiratud maksukohustused: Eestis maksustatakse ainult Eestis teenitud tulu. Mitteresident peab esitama tuludeklaratsiooni ainult järgmistel juhtudel:

- [Tulu ettevõtlusest \(vorm E1\);](#)
- [Vara võõrandamisest saadud kasu \(vorm V1\);](#)
- [Mitteresidendi ja investeerimisfondi saadud tulu, millelt ei ole tulumaksu kinni peetud \(vorm A1\) \(nt renditulu\).](#)

pärast värbamist / välisspetsialisti hoidmine

Töötajaskonda kaasamine

Hoida väliseksperti ettevõttes võib olla katsumus. Püüa teha talle üleminek uude keskkonda võimalikult lihtsaks ja stressivabaks.

Vajaduse korral kasuta ümberasumisega tegelevaid ettevõtteid, kes aitavad välisspetsialistil kolida ja end sisse seada. Leia oma töötajate seast kontaktisik, kes hakkab välismaalasest kolleegi mentoriks ning aitab tal kohaneda uute tegevuste ja eluga Eestis.

Mõnikord on kasulik koostada välisspetsialistile lühike käsiraamat, mis sisaldab muu hulgas teavet töökorralduse, ettevõtte põhimõtete ja väärtuste ning kontaktisikute kohta.

Keelekursused ja kultuuridevaheline koolitus

Kultuuri- ja keelebarjääride vähendamiseks paku välismaalasest töötajale keeletunde ja kultuuridevahelist koolitust.

Kultuuridevaheline koolitus pakub üldteavet kohalikust kultuurist, mis aitab olla Eestis edukas nii tööalaselt kui ka isiklikus elus. See annab võimaluse õppida kohalike väärtuste, töökspidamiste ja vaadete kohta, mida seostatakse tihti stereotüüpide ja väärarusaamadega.

Abikaasa ja pere toetamine

Kui su uus töötaja kolib Eestisse koos perega, siis peaks su ettevõtte hoolitsema samuti ta pereliikmete eest.

Välismaale kolimine on küll põnev, kuid tekitab alati ka stressi. Kui selle stressiga ei tegeleta, siis võib see mõjuda halvasti kogu ettevõttele. Perekonnaga seotud küsimused, näiteks laste haridus ja abikaasa karjäärivalikud, piiravad tuntuvalt töötaja üldist liikuvust.

Uuringute järgi väidavad umbes 60% välisriiki kolinud töötajatest, et nende ümberasumine nurjus isiklikel, mitte tööalastel põhjustel. Seega kaasa kindlasti välismaalasest töötaja pereliikmed seltskonnaüritustesse ning toeta nende keeleõpet ja karjääriplaneerimist. Las nad tunnevad, et kuuluvad su ettevõttesse.

Töötajaskonna ettevalmistamine

Lisaks sellele, et aidata väliseksperdil kohaneda uue eluga, valmista kindlasti uue töötaja saabumiseks ette ka oma praegune töötajaskond.

Teisest kultuurist pärit inimesega peab kohanema kogu ettevõtte. Vajaduse korral paku keelekursusi ja kultuuridevahelisi töötubasid ka kogu töötajaskonnale. Kultuuriteadlikkuse suurendamine aitab ära hoida kulukaid arusaamatusi suhtluses.

kasulikud lingid

EURES Eesti – www.eures.ee – Üle-euroopaline töövahendusvõrgustik, mis toetab töötajate värbamist Euroopa liidust ja Euroopa majanduspiirkonna riikidest (ja Šveitsist).

Work in Estonia – www.workinestonia.ee – välisspetsialistide Eestisse tööle meelitamise ja Eesti turunduse programm.

Politsei- ja Piirivalveameti migratsiooninõustamine – <https://www.politsei.ee/et/migratsiooninoustajad> - toetavad välismaalaste Eestisse elama asumist ning nõustavad asutusi, kes välismaalasi Eestisse kutsuvad.